ISSN 1996-1448
YOUNG SPORT SCIENCE OF UKRAINE. 2016. V. 2. P. 299-303.
МОЛОДА СПОРТИВНА НАУКА УКРАЇНИ. 2016. Т. 2. С. 299-303.
УДК 355.233.22

УДОСКОНАЛЕННЯ ЗМІСТУ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ РОЗВІДУВАЛЬНИХ ПІДРОЗДІЛІВ

Олександр РОЛЮК

Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, м. Львів, Україна

Анотація. У статті запропоновано шляхи удосконалення змісту фізичної підготовки військовослужбовців-розвідників. При визначенні найбільш вагомих військово-прикладних навичок, фізичних якостей та видів спорту, що сприяють удосконаленню професійної майстерності військовослужбовців-розвідників, використано досвід військовослужбовців, які були учасниками бойових дій. У дослідженні брали участь 60 військовослужбовців, з яких 50 учасники бойових дій. Установлено, що військове п'ятиборство є саме тим видом спорту, що найбільше сприяє розвитку вагомих військово-професійних навичок військовослужбовців-розвідників.

Ключові слова: фізична підготовка, військовослужбовці розвідувальних підрозділів, військово-прикладні навички, фізичні якості.

Постановка проблеми. Упродовж останнього часу діяльність керівних органів Збройних сил України, фахівців різних спеціальностей спрямована на удосконалення процесу навчання й виховання військовослужбовців. Сутність удосконалення фізичної підготовки в цьому процесі полягає в оптимізації використання її засобів, методів і форм для забезпечення фізичної готовності військовослужбовців до ефективного виконання поставлених перед ними бойових завдань [5].

Сучасний бій характеризується наявністю високої маневреності, швидкості різноманітних бойових дій, різкими змінами обстановки, що ще більше підвищує роль і значення завчасних розвідувальних дій. Значно зріс просторовий розмах бою, різко збільшилася кількість важливих для розвідки об'єктів та їх мобільність. Поряд зі збільшенням обсягу завдань, кількості об'єктів розвідки також зросли і фізичні навантаження на військовослужбовців розвідувальних підрозділів. Зростання обсягу завдань розвідки, з одного боку, і скорочення часу на їх виконання, з другого, вимагає постійного удосконалення системи фізичної підготовки військовослужбовців розвідувальних підрозділів [4].

Аналіз основних досліджень і публікацій. Аналіз публікацій свідчить про те, що система фізичної підготовки військовослужбовців розвідувальних підрозділів не зовсім відповідає вимогам сучасного бою [8]. Для удосконалення фізичної підготовки військовослужбовців розвідувальних підрозділів необхідно внести зміни з врахуванням думки спеціалістів з фізичної підготовки, досвіду навчально-бойової діяльності військовослужбовців цих підрозділів та їх командирів.

Окремі питання цієї проблеми у своїх наукових працях висвітлювали С.В. Романчук (2015), І.Л. Шлямар (2015), О.М. Лойко (2014), С.С. Федак (2010), В.М. Кирпенко (2014) та інші [1, 7]. Ґрунтовних робіт з удосконалення фізичної підготовки військовослужбовців розвідувальних підрозділів на сучасному етапі немає, тому дослідження запропонованої теми є актуальним.

Роботу виконано в рамках науково-дослідної роботи Управління фізичної підготовки Збройних сил України з теми «Дослідження питання підготовки майбутніх офіцерів Сухопутних військ Збройних Сил України щодо використання занять з фізичної підготовки із військовослужбовцями контрактної служби для формування колективних дій військових підрозділів», шифр «Колективізм».

Мета дослідження – визначити найбільш вагомі військово-прикладні навички, фізичні якості, види спорту, які сприяють удосконаленню професійної майстерності військовослужбовців розвідувальних підрозділів.

© Ролюк О., 2016

Завдання:

1. Визначити значущість військово-прикладних навичок для військовослужбовців розвідувальних підрозділів.

2. З'ясувати найбільш важливі фізичні якості для військових розвідників.

3. Встановити види спорту, які найбільше сприяють удосконаленню професійної майстерності розвідників.

Методи дослідження: аналіз та узагальнення даних наукової та методичної літератури, анкетування спеціалістів з фізичної підготовки, військовослужбовців розвідувальних підрозділів та їхніх командирів, математично-статистична обробка даних.

Організація дослідження. Дослідження проводилось за участю військовослужбовців розвідувальних підрозділів, їхніх командирів та спеціалістів з фізичної підготовки, які проходять службу в аеромобільних частинах та частинах спеціального призначення. Для проведення дослідження була розроблена анкета. В анкетуванні взяли участь 60 респондентів, з яких військовослужбовців військової служби за контрактом – 20 осіб (середній термін перебування на військовій службі 2 роки), командирів розвідувальних підрозділів – 20 осіб (середній термін перебування на військовій службі 7,5 роки), 20 спеціалістів з фізичної підготовки (середній термін перебування на військовій службі 12,5 року). У бойових діях брали участь 83 % респондентів. Анкета мала п'ять розділів, кожен з яких мав на меті розкрити певні сторони наявної системи фізичної підготовки військовослужбовців-розвідників. На питання цих розділів у відповідях треба було ранжувати запропонований перелік навичок, засобів, фізичних якостей та розділів фізичної підготовки згідно з важливості їх для якісної підготовки розвідників. Таким чином визначено пріоритетність запропонованого матеріалу.

Результати досліджень та їх обговорення. На питання запропонованої анкети дали відповіді військовослужбовці первинних посад розвідувальних підрозділів (розвідник, старший розвідник, розвідник-кулеметник, розвідник-снайпер і т. д.), командири розвідувальних підрозділів (командир розвідувальної групи, взводу, роти та ін.) і спеціалісти з фізичної підготовки та спорту (інструктор з фізичної підготовки, тренер з військово-прикладних видів спорту, начальник фізичної підготовки і спорту військової частини, професорсько-викладацький склад кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту) дали такі відповіді (рис. 1).

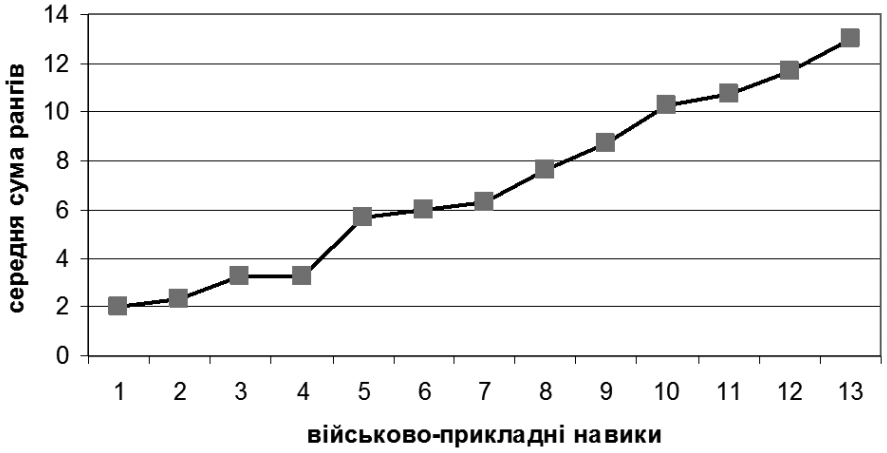

Рис. 1. **Розподіл навчально-прикладних навичок за важливістю для підготовки військовослужбовців-розвідників на думку респондентів:**
1 – долання природних і штучних перешкод; 2 – володіння прийомами рукопашного бою; 3 – володіння прийомами швидкісної стрільби з автомата; 4 – володіння прийомами швидкісної стрільби в русі; 5 – пересування в пішому порядку та на лижах; 6 – володіння прийомами швидкісної стрільби з пістолета; 7 – плавання в обмундируванні зі зброєю; 8 – вміння кидати гранати на точність та дальність; 9 – вміння керувати машиною; 10 – володіння технікою метання ножів; 11 – вміння керувати БМП; 12 – вміти стрибати з парашутом; 13 – інші варіанти (різне)

На питання першого розділу анкети «Як Ви вважаєте, чи потрібно розвідникові володіти такими військово-прикладними навичками?» були отримані відповіді згідно з визначеними пріоритетами. На першу позицію було поставлено «Долання природних і штучних перешкод». І далі місця розподілилися таким чином: «Володіти прийомами рукопашного бою»; «Володіти прийомами швидкісної стрільби з автомата»; «Володіти прийомами швидкісної стрільби в русі»; «Пересуватися в пішому порядку та на лижах»; «Володіти прийомами швидкісної стрільби з пістолета»; «Плавати в обмундируванні зі зброєю»; «Вміти кидати гранати на точність та дальність»; «Вміти керувати машиною»; «Володіти технікою метання ножів»; «Вміти керувати БМП»; «Вміти стрибати з парашутом»; «Інші варіанти (різне)».

Слід зауважити, що перші два місця мають практично один ранг, тобто респонденти вважають і рукопашний бій, і долання перешкод найбільш важливими навичками для розвідника (у плані фізичної підготовки). З'ясовано, що вміння керувати бойовою машиною піхоти та стрибати з парашутом не є першочерговим завданням при підготовці розвідників.

На питання другого розділу анкети «Які фізичні якості на вашу думку, повинні бути розвинуті у розвідника?» респонденти розставили їх у такій послідовності: витривалість; сила; спритність; бистрота; гнучкість; Дійсно, розвідникам, які часто виконують бойові завдання в тилу ворога, доводиться здійснювати тривалі переходи з перенесенням значного вантажу у вигляді повного екіпірування і озброєння. Тому сила і витривалість для них є найважливішими.

Щодо запитання третього розділу анкети «Які Види спорту на Вашу думку найбільше сприятимуть розвиткові необхідних прикладних та фізичних навиків у військових розвідників?», то респонденти на перше місце поставили «Військове п'ятиборство (подолання смуги перешкод, біг на 8 км, метання гранати на дальність і точність, плавання 50 м, стрільба з гвинтівки 50 м)». На другому місці – «Військове триборство (біг на 3 км, плавання 100 м, стрільба з пістолета Макарова)». А далі розташувались: «Спортивне орієнтування»; «Багатоборство ВСК (біг 100 м, підтягування на перекладині, ЗКВ на смузі перешкод, біг на 3 км)»; «Боротьба»; «Спортивні ігри». Як бачимо, пріоритет віддається військово-прикладним видам спорту, що, на наш погляд, є логічним.

На питання четвертого розділу анкети «Який відсоток занять має відводитися на окремі розділи з фізичної підготовки?» респонденти розставили їх у такому порядку: гімнастика (7,5 %); подолання перешкод (17,7 %); рукопашний бій (25,0 %); прискорене пересування (18,5 %); лижна підготовка (9,4 %); спортивні ігри (7,2 %); комплексне заняття (14,7 %).

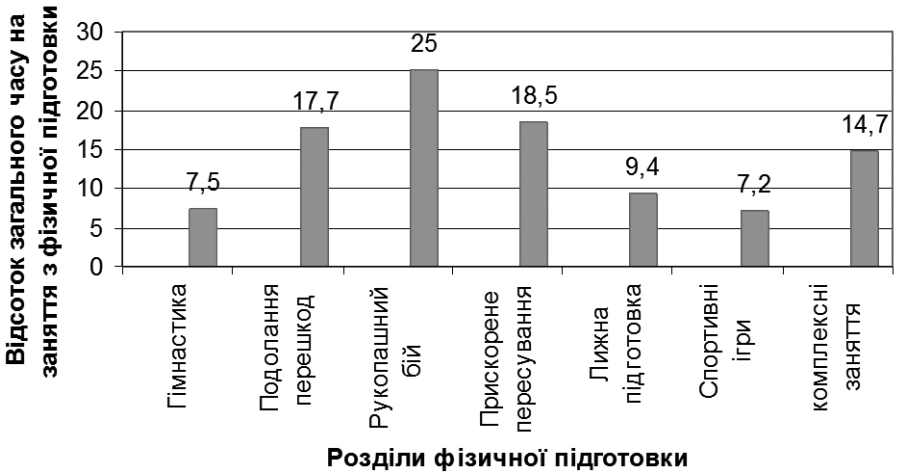

Рис. 2. **Відсоток занять кожного розділу програми фізичної підготовки військовослужбовців підрозділів розвідки (за розподілом респондентів)**

Щодо запитання п'ятого розділу анкети «Що Ви вважаєте за необхідне зробити для поліпшення фізичної підготовки військовослужбовців-розвідників?» респонденти вважають таке: не заключати контракт з військовослужбовцями, які мають низький вихідний рівень з ФП; ввести інструкторів з ФП для проведення занять з різних форм ФП; поліпшити засоби

стимулювання; удосконалити навчально-тренувальну базу з ФП; збільшити кількість часу для занять з ФП; удосконалити побутові умови в спортивних залах та місцях проведення занять з ФП (обладнати місця занять з ФП душовими кабінками)».

Висновки. За результатами досліджень встановлено, що розвідникам необхідно, як мінімум, володіти військово-прикладними навичками: долати природні і штучні перешкоди; володіти прийомами рукопашного бою; володіти прийомами швидкісної стрільби з автомата; володіти прийомами швидкісної стрільби в русі; пересуватися в пішому порядку та на лижах; володіти прийомами швидкісної стрільби з пістолета; плавати в обмундируванні зі зброєю; уміти кидати гранати на точність і дальність; уміти керувати машиною; володіти технікою метання ножів; уміти керувати БМП; уміти стрибати з парашутом та інші.

У військовослужбовців розвідувальних підрозділів повинні бути розвинені, передусім, за значенням такі фізичні якості: витривалість, сила, спритність, бистрота, гнучкість.

Військове п'ятиборство з запропонованих видів спорту найбільше сприятиме розвиткові необхідних військово-прикладних та фізичних якостей для військовослужбовців розвідувальних підрозділів.

Перспективи подальших досліджень полягає у визначенні рівня розвитку фізичних якостей та військово-прикладних навичок військовослужбовців розвідувальних підрозділів на сучасному етапі розвитку Збройних сил України.

Список літератури

1. *Жембровський С. М.* К питанню реформування системи фізичної підготовки Збройних Сил України на сучасному етапі / С. М. Жембровський // Сучасний стан та перспективи розвитку фізичної підготовки військовослужбовців в системі бойового навчання військ (сил) Збройних сил та інших силових структур України : матеріали наук.-метод. конф. 28–29 листопада 2013 р. – Київ : МОУ, 2013. – С. 30–36.

2. *Кирпенко В. М.* Оптимізація спеціальної фізичної підготовки курсантів-льотчиків у період льотного навчання : автореф. дис. … канд. наук з фіз. виховання та спорту: [спец] 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / В. М. Кирпенко ; ЛДУФК. – Львів, 2014. – 20 с.

3. *Лойко О. М.* Тенденции изменения содержания физической подготовки военнослужащих механизированных подразделений сухопутных войск Вооруженных Сил Украины // «Актуальные проблемы огневой, тактико-специальной и профессионально-прикладной физической підготовки : материалы II Международной конференции, (28 ноября 2014 г). – Могилев : Могилев. институт МВД, 2014. – С. 249–252.

4. Розвідка в батальйоні : навч.-метод. посіб. / В. А. Ожеревський, В. В. Панасюк [та ін]. – Львів : АСВ, 2014. – 112 с.

5. *Романчук С. В.* Дослідження фізичної підготовленості військовослужбовців під час ведення бойових дій / Сергій Романчук // Київ : Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. 2015. – Київ, вип. ЗК (56).

6. *Федак С. С.* Спеціальна фізична підготовка як засіб адаптації до стрес-факторів навчально-бойової та бойової діяльності військовослужбовців / С. С. Федак, С. В. Романчук, О. І. Попович // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2010. – № 11. – С. 88–91.

7. *Фіногенов Ю. С.* Професіоналізація Збройних Сил України і деякі питання перебудови системи фізичної підготовки військовослужбовців / Ю. С. Фіногенов // «Фізична підготовка військовослужбовців» Матеріали наук.-метод. конф., (29–30 квітня 2003 р.) – Київ, 2003. – С. 40–43.

8. *Шлямар І.* Динаміка фізичної підготовленості військовослужбовців військової служби за контрактом механізованих підрозділів / І. Шлямар // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. виховання, спорту та здоров'я людини. – Львів, 2015. – Вип. 19, т. 2. – С. 320–324.

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СОДЕРЖАНИЯ ФИЗИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ ВОЕННОСЛУЖАЩИХ РАЗВЕДЫВАТЕЛЬНЫХ ПОДРАЗДЕЛЕНИЙ

Александр РОЛЮК

Национальная академия сухопутных войск имени гетмана Петра Сагайдачного, г. Львов, Украина

Аннотация. В статье предложены пути совершенствования содержания физической подготовки военнослужащих-разведчиков. При определении наиболее весомых военно-прикладных навыков, физических качеств и видов спорта, которые способствуют совершенствованию профессионального мастерства военнослужащих-разведчиков, использован опыт военнослужащих, принимавших участие в боевых действиях. В исследовании приняли участие 60 военнослужащих, из которых 50 участвовали в боевых действиях. Установлено, что военное пятиборье является именно тем видом спорта, который больше всего способствует развитию наиболее весомых военно-профессиональных навыков военнослужащих-разведчиков.

Ключевые слова: физическая подготовка, военнослужащие разведывательных подразделений, военно-прикладные навыки, физические качества.

THE IMPROVEMENT OF CONTENT OF PHYSICAL TRAINING OF MILITARY SECRET SERVICE MAN

Olexander ROLYUK

National Army Academy named after Hetman Petro Sahaidachnyi, Lviv, Ukraine

Abstract. The article suggests the ways of improving the content of physical training of secret service man. In determining the most significant military-applied skills, physical skills and kinds of sport, contributing to the improvement of professional skills of the military personnel, the secret service man, used the experience of servicemen who took part in the battle. 60 soldiers were investigated, 50 of which are combatants. It was found that military pentathlon contributes the most to the development of significant military skills of military secret service man.

Keywords: physical training, secret service man, military-applied skills, physical qualities.